

Falchs

7

Grup de divulgació
de la història de Fals

ASSOCIACIÓ
CULTURAL
RECREATIVA

FULLS DE DIVULGACIÓ DE LA HISTÒRIA DE FALS

OCTUBRE 2004, NÚMERO 7

Cal Jepic

Un petit misteri envolta els orígens de la casa. Amb tota certesa la casa es va edificar el 1852, tal com ho proclama la llinda que fins fa poc adornava el portal principal de la casa. Gairebé segur que la persona que la va fer va ser el Josep Ibanyas, d'on vindria el nom de Jepic, una forma de Jep o Josep. En la relació de 1861, la casa porta el número 44 i consta que l'amo és el Mariano Ibanyas Puig, el fill del Jepic. El misteri es presenta en un document del 27 de març de 1877, on el propietari de Monconill estableix al Mariano un tros de terra de 40 per 40 pams perquè aquest s'hi construeixi la casa. Com és possible aquest establiment si la casa ja feia vint-i-cinc anys que hi era? Les condicions de l'establiment eren les habituals en aquells verals; permís per fer una cort pels porcs, dues tines i un forn per coure el pa, i la possibilitat de compartir l'aigua de la bassa amb els altres habitants del Raval de la Creu, per tal de regar les verdures de l'hortet.

Pepa Llobet Viadiu

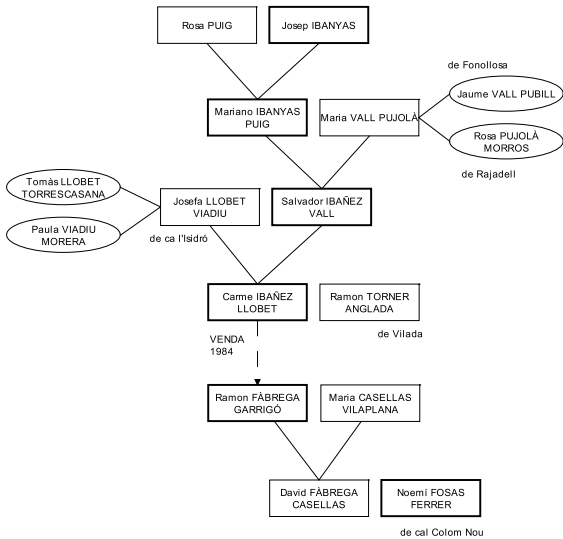
El cognom Ibanyas, modernament escrit Ibáñez, és d'origen aragonès o castellà, però els Ibanyes no són precisament uns emigrants de la darrera fornada, sinó que els avantpassats seus van arribar a aquesta terra fa moltíssims anys. El 1660 ja es troba una família a Boixadors anomenada Hivanyes o Ibanyas, una branca de la qual passarà a Aguilar i posteriorment arribarà el cognom a Fals. Referent a la grafia del cognom, hem resolt emprar la forma catalana en els personatges més antics i la forma castellana en els més actuals.

El Mariano Ibanyas (1817-1880) es va casar amb Maria Vall Pujolà (1839-1894), de cal Padró de Fonollosa, amb qui

va tenir quatre fills, Salvador, Francesc, Llorenç i Margarida. Vivia amb la família a cal Jepic també el Vicenç Ibanyas, un oncle conco. El febrer de 1879, el Mariano va comprar a Cristòfol Monconill la finca de les Costetes de la Creu, on s'hi trobava implantada la seva casa i set més, pel preu de 3.000 pessetes. De fet, va comprar el dret de percebre els censos que pagaven les cases, que a partir d'aquell moment van haver de pagar al Jepic en comptes de pagar-ho a Monconill. No va tenir gaire temps per gaudir de la recent adquirida propietat, perquè el 13 d'abril de 1880 va deixar aquest món. En el testament que li va prendre el capellà dos mesos abans de morir, va deixar usufructuària a la Maria Vall i hereu al Salvador.

Salvador Ibanyas Vall (1870-1942) va emparentar-se amb Josefa Llobet Viadiu (1872-1947), filla de ca l'Isidró. Van tenir un xicot i dues mosses. El Salvador menava tres vinyes força grans; dues del mas Massana, una de 8 i una altra de 4 quarteres, i una de pròpia de 5 quarteres. En l'assegurança contra la pedregada que va subscriure el 1931, es va avaluar el rendiment de les vinyes en 90 càrregues de vi. El juny de 1928 va passar que va ser destituït l'alcalde de Fonollosa. Durant uns mesos va fer-ne les funcions el tinent d'alcalde, que era Joan Torras Tatger, de la Mallencosa, però el gener de 1929 va ser nomenat pel càrrec el Salvador Ibanyas. No ho va ser gaire temps, ja que l'any següent van ser convocades eleccions i en va sortir un de Camps. El 1931, el Salvador va comprar a la botiga "Electro Òptica Antoni Garriga" la primera ràdio del Raval de la Creu. Per l'aparell, les piles i els acumuladors en va pagar 375 pessetes. Uns anys després va fer fer la instal·lació elèctrica de la casa i per aquest assumpte va haver-hi una certa tibantor amb la resta de veïns de les Costetes. Pel que sembla tots menys ell van fer pinya a l'hora d'establir les condicions per portar la llum al ravalet. Mentre que el dia 21 de gener del 1938 els censataris ja van sopar amb llum, el Salvador que era l'amo del terreny, no en va tenir fins uns anys més tard. Consta que li van posar 4 bombetes de 15w, 4 de 10w i 4 de 25w. El material i la mà d'obra li va costar 1.124 ptes.

El seu fill, Valentí Ibanyas Llobet (1900-1985), àlies "Tino", era un home amb inquietuds socials i es va ficar en política. A les eleccions del gener de 1934 va ser escollit regidor i en el ple de l'u de febrer va ser nomenat alcalde amb 5 vots a favor i 1 en blanc. No li va durar gaire el càrrec, perquè va ser destituït arran dels fets de l'octubre de 1934, que entre altres coses, van portar el president Companys a la presó. El 18 de febrer de 1936 va ser restituït al càrrec, i la primera mesura que va acordar el consistori va ser com-

prar a cal Jorba una bandera republicana. Encara que la seva actuació durant el turbulent període de la Guerra Civil ha estat motiu de controvèrsia, ja que si bé segons alguns, va tenir responsabilitat en les destruccions i crims comesos al municipi durant el temps de la guerra, no es pot negar que durant el seu mandat es van fer coses beneficoses pel poble de Fals. Es va instal·lar el primer telèfon i un sistema d'enllumenat públic, es van millorar

les escoles, es van fer un parell de carrers al Raval i es va arreglar la carretera que comunicava amb el Molí de Boixeda i l'estació de Rajadell.

En acabar la guerra va haver de fugir, va estar fora del poble uns anys i finalment va passar a França, a un lloc dit Lapenche. Mentrestant es va casar amb Agnès Grau Soler, de cal Mestre. Com que es va fer córrer que el Règim confiscaria els béns dels fugitius, el seu pare va fer hereves a la Carme i a la Lluïsa. El Valentí es va haver de conformar amb els diners de la legítima. Això va provocar raons entre els germans. El Salvador va morir a l'edat de 72 anys el 1942, mentre que la seva vídua va viure fins el 1947. El Valentí va anar a viure a Manresa, a casa de la seva germana Lluïsa, i a cal Jepic s'hi van quedar la Carme Ibáñez Llobet i el seu marit Ramon Torner Anglada. El Ramon, nascut a Vilada el 1909 era molt afeccionat a la caça i tenia un munt de gossos. Tenia un germà, dit Ismael, que era torero. S'explicava que, durant la temporada 1942, va torejar en sis pobles de València. No sabem quantes orelles va tallar.

El Ramon i la Carme no van tenir fills, i en morir la Carme, la casa va passar a Ramon Fàbrega Garrigó, de cal Joan de la Creu. El 2001 es van iniciar unes importants obres de remodelació de la casa, que es trobava en un estat bastant precari. La casa, és des del setembre del 2003, la llar del David Fàbrega de cal Joan, i la Noemí Fosas, de cal Colom.

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.